

Győri Ítéltábla

Pf.III.20.131/2021/7.

A Győri Ítéltábla a Tulokné dr. Vizi Ügyvédi Iroda (cím17, eljár: Tulokné dr. Vizi Anna pártfogó ügyvéd) által képviselt Felperes1 (lakcíme: cím2, tartózkodási helye: cím3) felperesnek – Kuzsnerné dr. Berecz Éva cím18) ügyvéd által képviselt Alperes1 (Cím1) I.r. és Alperes2 (cím4.) II.r. alperesek ellen végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Győri Törvényszék 2021. június 2. napján kelt P.20.176/2020/40. sorszámu - 43. sorszám alatt kiegészített - ítélete ellen a felperes részéről 44. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A feljegyzett 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az I-II. r. alpereseknek személyenként 200.000 (kettőszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

A pártfogó ügyvéd díja teljes egészében a felperes terhére esik.

Az ítélettel szemben nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A másodfokú bíróság által is irányadónak tekintett tényállás szerint néhai örökhagyó (a továbbiakban: örökhagyó) 2013. október 14. napján készült közvégrendeletében teljes vagyona örököseként élettársát – az I. és II.r. alperesek édesanyját – nevezte meg. A végintézkedés tartalmazta, hogy az örökhagyó a magyar nyelvet nem beszéli, ezért az okirat aláírásakor hivatalos tolmács volt jelen.

[2] Az örökhagyót 2014-től a 2017. január 15. napján bekövetkezett haláláig számos alkalommal kezelték a kórház1 különböző osztályain. Az ezen időszak alatt készült orvosi dokumentációban több helyen rögzítették, hogy az örökhagyó német anyanyelvű, magyarul nem beszél. (2014. szeptember 10; 2015. május 29; 2016. augusztus 10; október 7; 11; 23. és november 6. keltezésű iratok)

[3] Az örökhagyó élettársának halálát követően, 2016. tavaszán az I. és II.r. alperesek és házastársaik újsághirdetés útján németül beszélő nyugdíjas segítőt kerestek az örökhagyó mellé. Az I.-II.r alperesek a feltételeknek megfelelő felperest választották, aki rövid időn belül jó kapcsolatot alakított ki az örökhagyóval, és egyre több időt töltöttek együtt.

[4] 2016. július 18-án a felperes és az örökhagyó tartási szerződést kötött, amelyet tanú3 ügyvéd szerkesztett és ellenjegyzett. Ennek 12. pontja azt tartalmazta, hogy az örökhagyó „nem tökéletesen érti a magyar nyelvet, ezért az általa választott tolmács szó szerinti fordítását megértve, mint szerződési akaratának megfelelő okiratot írja alá a szerződést.”

[5] Az örökhagyó 2016. július 20-án kelt – tanú4 és tanú5 tanúk előtt aláírt és tanú3 ügyvéd által szerkesztett – írásbeli magánvégrendeletében teljes vagyona örököséként a felperest nevezte meg. A végrendelet IX. pontja szerint az örökhagyó a végrendeletet az általa választott és elfogadott tolmács szó szerinti fordítását követően írta alá. A végrendelet aláírásakor azonban tolmács nem volt jelen.

[6] A végrendelettel egyidejűleg készült ügyvédi megbízási szerződés 1. pontja szó szerint tartalmazta a tartási szerződés 12. pontjában szereplő, az örökhagyó magyar nyelvtudásának hiányára, és a tolmács igénybevételének szükségességére vonatkozó kitétel, valamint azt, hogy (az örökhagyó) a végrendeletet, az ügyvéd szóbeli tájékoztatását a tolmács szó szerinti tájékoztatása alapján megértette, és ezzel együtt megerősíti a végintézkedési akaratát.

[7] Az örökhagyó 2016. évben a magyar nyelvet nem értette, azon sem írni, sem olvasni nem tudott.

[8] A 2016. október 7. napján kelt – tanú8 és tanú9 tanúk előtt aláírt – német-magyar kétnyelvű, írásbeli magánrendeletével az örökhagyó a korábbi végrendeleteit teljes egészében visszavonta, és örököséként az I-II.r. alpereseket nevezte meg.

[9] Az örökhagyó hagyatékát közjegyző1 közjegyző a 21017/Ü/291/2017/63. számú végzésével, ideiglenes hatállyal, végrendeleti öröklés jogcímén $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ arányban az I-II.r. alpereseknek adta át.

[10] A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy az örökhagyó 2016. október 7. napján kelt végrendelete érvénytelen. Hivatkozott arra, hogy azon a névaláírás nem az örökhagyótól származik, másrészt azzal érvelt, hogy az örökhagyó a végrendelet aláírásakor cselekvőképtelen állapotban volt.

[11] A keresete jogalapjaként a Polgári törvénykönyvről szóló 2013 évi V. tv. 7:15 §-át, 7:17. §-át és 2:9 § (1) bekezdését jelölte meg.

[12] Az I-II.r. alperesek érdemi ellenkérelmükben elsődlegesen a Ptk. 7:15 §-a alapján a felperes kereshetőségi jogának hiányára hivatkoztak. Állították, hogy az örökhagyó 2016. július 20. napján nem értette a magyar nyelvet, azon sem írni, sem olvasni nem tudott.

[13] Másodlagosan a keresetet érdemben is vitatták azzal, hogy 2016. október 7-i végrendeletet az örökhagyó saját kezűleg írta alá.

[14] A Győri Törvényszék a fellebbezéssel támadott, kiegészített ítéletében a kereseti kérelmet elutasította.

[15] Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II.r. felpereseknek személyenként 871.000 forint perköltséget. Rendelkezett arról, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját a felperes viseli. Megállapította, hogy a feljegyzett 1.500.000 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

[16] A törvényszék leszögezte, hogy a 2013. évi V. tv. (Ptk.) hatályba lépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. tv. (Ptké.) 57. § (2) bekezdése értelmében a Ptk. hatályba lépését követően kelt végintézkedésre – így az örökhagyó 2017. július 20. és 2017. október 7. napján kelt végrendeleteire – a Ptk. rendelkezései alkalmazandók.

[17] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 7:37 § (2) bekezdése alapján – figyelemmel az rPtk. 653. § alkalmazása körében kialakult bírói gyakorlatra is – abból indult ki, hogy a végrendelet megtámadására az jogosult, aki az érvénytelenség, vagy hatálytalanság megállapítása esetén maga örökölné, vagy a végintézkedéssel reá rótt kötelezettségtől, vagy más tehertől mentesülne. Ebből következően az utóbb készült végrendelet érvénytelenségére csak az hivatkozhat, aki bizonyítja a javára szóló végrendelet érvényességét.

[18] Figyelemmel arra, hogy az alperesek védekezése elsődlegesen a felperes javára szóló, 2016. július 20. napján kelt végrendelet alaki érvénytelenségére irányult, ezért a felperesnek a perbeli legitimációja bizonyításához – a végrendeletek sorrendisége folytán – a javára szóló végrendelet érvényességét kellett bizonyítania (EBH. 2001.416; Kúria Pfv.I.22.056/2012/4.).

[19] A bizonyítási érdekről és a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének következményeiről a bíróság a Pp. 237. § (2) bekezdésének megfelelően eljárva az anyagi pervezetés keretében a feleket tájékoztatta.

[20] A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján tehát a kereshetőségi jogának alátámasztásához a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a javára szóló végrendelet az alperesek védekezésében felhozott alaki hibában nem szenved, azaz az örökhagyó a magyar nyelvet 2016. július 20. napján értette, azon olvasni tudott.

[21] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az örökhagyóra vonatkozó, több különböző kórházi osztály által kiállított kórlap és ápolási irat (32. számú orvosi dokumentáció), a 2013.

évi közzétételét, a 2016. július 20. napján kelt végrendelet IX. pontja, illetve az ugyanezen a napon született megbízási szerződés 1. pontja, valamint a 2016. július 18-i tartási szerződés 12. pontja arra utalnak, hogy az örökhagyó nem értette a magyar nyelvet, azon olvasni nem tudott.

[22] Ezen dokumentumokkal szemben a 2016. július 20-án kelt végrendeletet ellenjegyző tanú3 ügyvéd azt állította, hogy az örökhagyóval folytatott beszélgetés alapján meggyőződött arról, hogy az örökhagyó megértette az általa magyar nyelven elmondottakat, az öröklési jogi szakkifejezéseket azonban a részére egy vele érkező személy fordította német nyelvre, illetve úgy tűnt, hogy az örökhagyó a magyar nyelvű végrendeletet olvassa. Az örökhagyóval érkező személy fordította le a végrendeletet az örökhagyó számára német nyelvre. Kitért arra is, hogy a végrendelet IX. pontja helytelenül tartalmazza, hogy a végrendelet aláírásánál tolmács is jelen volt.

[23] Ezzel szemben tanú5 tanú megerősítette, hogy a végrendelet aláírásakor ő nem tolmácsként, hanem végrendeleti tanúként működött közre, amelynek során kizárólag németül beszélt az örökhagyóval. A másik végrendeleti tanú az örökhagyó magyar nyelvtudását érintően érdemi ismerettel nem rendelkezett.

[24] Az elsőfokú bíróság a felperes javára szóló végrendeletet szerkesztő ügyvéd tanúvallomását nem fogadta el, figyelemmel arra, hogy az nem csak a perben rendelkezésre álló egyéb okirati bizonyítékokkal, hanem a maga által szövegezett szerződések – tényállásban ismertetett - rendelkezéseivel, valamint a felperes személyes előadásával is ellentétben állt. A felperes ugyanis maga is úgy nyilatkozott, hogy a német tolmács igénybevételenek szükségességét az eljáró ügyvédnek jelezte, aki a tartási szerződés aláírásakor jelen is volt.

[25] Az I-II.r. alperesek házastársai tanúvallomása alátámasztotta, hogy a magyarul nem beszélő örökhagyó - élve a lakókörnyezete nyújtotta lehetőségekkel - a mindennapi életben magyar nyelvtudás nélkül is boldogult, figyelemmel arra, hogy a környezetében többen – az I.-II.r alperesek családja, a háziorvos, a taxis - beszéltek németül. A házastársak a hozzátartozói minőségük, és ebből eredően a per kimenetelében való érdekeltységük mellett is belső ellentmondástól mentesen, a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal összhangban nyilatkoztak az örökhagyó magyar nyelvtudását érintően.

[26] Az elsőfokú bíróság az alperesek házastársai, valamint tanú5 tanúvallomásait a fentiekben hivatkozott okiratokkal együttesen értékelve állapította meg, hogy a felperes nem tudott eleget tenni az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek, és nem igazolta, hogy az örökhagyó a felperes javára szóló végrendelet időpontjában a magyar nyelvet értette, és azon olvasni tudott.

[27] Figyelemmel arra, hogy a felperes javára szóló 2016. július 20. napján kelt végrendelet a Ptk. 7:15. §-a értelmében érvénytelen, annak alapján a felperes nem örökölhét, ezért az alperesek javára szóló végrendelet megtámadása tekintetében a keresetösségi joga, azaz az aktív perbeli legitimációja hiányzik.

[28] Erre tekintettel az alperesek javára szóló végrendelet érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet az abban foglaltak érdemi vizsgálatát mellőzve a törvényszék elutasította.

[29] A törvényszék a Pp. 320. § (5) bekezdése és a Pp. 276. § (5) bekezdése alapján a felperes által indítványozott tanúk meghallgatását arra tekintettel mellőzte, hogy azoktól nem volt várható az örökhagyó magyar nyelvtudásának hiányát igazoló okiratokat megdöntő vallomás.

[30] A felperes a fellebbezésében elsődlegesen a Pp. 381. §-a alapján, másodlagosan a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja alapján kérte az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását az alperesek perköltségben marasztalása mellett.

[31] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés a-e) pontjaiban jelölte meg.

[32] A fellebbezésben kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 263. (1) és 346. §. (5) bekezdései sérelmével a bizonyítékokat okszerűtlenül értékelte, egyes bizonyíték mellőzésének nem adta indokát. Az általa megállapított tényállás nem helytálló, abból téves következtetéseket vont le, amely az ítélet megalapozatlanságát és jogellenességét eredményezi.

[33] A bizonyítékok értékelése körében hangsúlyozta, hogy a rendelkezésre álló kórlapok csak arra utalnak, hogy a beteg (az örökhagyó) nem beszélt magyarul, azokból nem vonható le olyan következtetés, hogy nem is értett, és nem is olvasott magyar nyelven.

[34] A bíróság nem értékelte megfelelően tanú5 tanúvallomását, aki megerősítette, hogy az okiratot szerkesztő ügyvéd kérésére kifejezetten megkérdezte az örökhagyót, hogy a végrendeletben foglaltakat érti-e, aki arra igenlő választ adott.

[35] Nem vette figyelembe az okiratot szerkesztő ügyvéd azon előadását sem, hogy számára úgy tűnt, hogy örökhagyó a végrendeletet olvassa.

[36] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság tanú10 és tanú11 tanúkenti meghallgatását mellőzte, akik néhai örökhagyó nyelvtudásával összefüggésben tudtak volna nyilatkozni. Ezen tanúbizonyítási indítvány elutasítását az elsőfokú bíróság nem indokolta.

[37] Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben a kiegészített ítélet helybenhagyását és felperes perköltségben marasztalását kérték.

[38] Kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 263. § (1) bekezdésében és a Pp. 346. § (5) bekezdésében írtaknak megfelelően járt el, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, az értékelésüket indokolta, és a bizonyítási indítványok mellőzésének okát adta.

[39] Kiemelték, hogy a lényeges eljárási szabálysértés megjelölése hiányában indítványozta a felperes az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. A bíróság részéről a bizonyítékoknak a felek álláspontjától eltérő mérlegelése ugyanis ezt nem alapozza meg.

[40] Az elsőfokú eljárásban előadottakat fenntartva az alperesek kiemelték, hogy a felperes a tartási szerződés aláírása során maga jelezte az eljáró ügyvédnek a tolmács szükségességét. A felperes a személyes nyilatkozata során azt is állította, hogy a tartási szerződés megkötésénél férfi tolmács működött közre, aki nem ugyanaz a személy volt, mint aki a végrendelet készítésekor jelen volt. A felperes nyilatkozata szerint tehát a végrendelet aláírására is tolmács jelenlétében került sor. (28. jkv. 3. oldal)

[41] Az alperesek a felperes személyes nyilatkozata, tanú5 tanúvallomása, illetve a végrendelet IX. pontja alapján azt állították, hogy tanú5 tolmácsként és tanúként is jelen volt a végrendelet aláírásakor. Ebből csak az a következtetés vonható le, hogy tolmácsra mind a tartási szerződés, mind a végrendelet aláírásakor szükség volt, mivel az örökhagyó nem beszélt magyarul.

[42] Abból, hogy tanú5 németül kérdezte meg az örökhagyótól, hogy megértette-e a végrendeletben foglaltakat, - a felperes álláspontjával szemben - éppen az a következik, hogy az örökhagyó nem tudott magyarul, ezért volt szükséges őt németül kérdezni.

[43] A rendelkezésre álló írásbeli dokumentumok tükrében életszerűtlen a felperes azon hivatkozása, hogy az okiratszerkesztő ügyvédnek úgy tűnt, hogy az örökhagyó a végrendeletet olvassa. Az idegen nyelvet folyamatosan olvasó, és azt meg is értő személy ugyanis nyilvánvalóan beszél is az adott nyelvet.

[44] Hivatkoztak az alperesek arra, hogy a 2013-ban készült közvégrendelet nem vitásan közokirat, amely egyértelműen tartalmazza, hogy az örökhagyó a magyar nyelvet nem beszéli. A kórházi iratok pedig időben előre haladva rögzítették a magyar nyelvtudás folyamatosan fennálló hiányát.

[45] Az álláspontjukat akként összegezték, hogy az elsőfokú bíróság a Ptk. 7:15. § helytálló alkalmazásával állapította meg, hogy a 2016. július 20-án kelt írásbeli magánvégrendelet érvénytelen. Utaltak arra, hogy a holográf és az allográf végrendelet közös jellemzője, hogy csak olyan nyelven lehet érvényesen végrendelkezni, amelyet a végrendelkező ért.

[46] A fellebbezés alaptalan.

[47] Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, ennek során az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező, lényeges eljárási szabályt nem sértett, a bizonyítékok - Pp. 279. §-ban foglaltaknak megfelelő - okszerű értékelésével helyes tényállást állapított meg, amelyből levont jogi következtetéseivel az ítéltábla egyetértett.

[48] A törvényszék helytálló indokainak ismétlését mellőzve – a fellebbezésben foglaltakra tekintettel – az alábbiakat emeli ki.

[49] Helytállóan indult ki a törvényszék abból, hogy a Ptk. 7:37. § (2) bekezdése értelmében a felperes javára szóló végrendelet érvényessége alapozza meg azt az anyagi jogi érdekeltséget, ami biztosítja a felperes jogosultságát - perbeli legitimációját - az alperesek javára szóló végrendelet megtámadására.

[50] Az alperesek elsődleges védekezésére, azaz a felperes javára szóló végrendelet alaki érvénytelenségére hivatkozásukra tekintettel, a felek jogviszonyában nem volt mellőzhető a 2016. július 20-án kelt végrendelet érvényességének vizsgálata.

[51] Ennek körében a felperesnek kellett volna igazolnia, hogy az örökhagyó a magyar nyelvet értette, tudott olvasni magyarul, így a Ptk. 7:15. §-a alapján ezen a nyelven érvényesen végrendelkezhetett.

[52] A törvényszék által helyesen felsorakoztatott és értékelt bizonyítékok azonban ennek ellenkezőjét, az örökhagyó magyar nyelvtudásának hiányát támasztják alá.

[53] Az ítéltábla kiemeli, hogy a 2013. október 14-én kelt közvégrendelet, mint közokirat bizonyítja, hogy annak megtételekor az örökhagyó a magyar nyelvet nem értette. Az ezt követő több, mint kétéves időszakot felölelő orvosi dokumentáció folyamatos utalásai, és a törvényszék által részletesen számba vett adatai azt igazolják, hogy az időskorú, betegeskedő örökhagyó az elhunytáig sem tanulta meg a magyar nyelvet.

[54] Helyesen értékelte a törvényszék a meghallgatott tanúk vallomásait is. A felperes javára szóló végrendeletet szerkesztő ügyvéd - a saját maga által szerkesztett okiratok tartalmával ellentétes - nyilatkozatai az örökhagyó magyar nyelvtudásának bizonyítékául nem szolgálhatnak.

[55] Nem alkalmas erre tanú5 vallomása sem, aki maga is németül beszélt az örökhagyóval, és németül kérdezett rá arra, hogy a végrendeletben foglaltakat érti-e, illetve a végrendelkezés az akaratának megfelelően történt-e.

[56] Ezzel összefüggésben az ítéltábla kiemeli, hogy a Ptk. 7:15. §-a az írásbeli magánvégrendelet érvényességének feltételeként nem azt határozza meg, hogy az örökhagyó tudatában legyen annak, hogy végrendelkezik, valamint annak, hogy azt kinek a javára teszi, hanem az érvényes végrendelet kritériumaként azt írja elő, hogy az örökhagyó olyan nyelven végrendelkezzen, amelyet ért, és amelyet olvasni tud.

[57] Utal az ítéltábla arra, hogy 2016. tavaszán az alperesek kifejezetten németül beszélő segítő kerestek az örökhagyó mellé, ami - a fentiekkel egyezően - szintén azt támasztja alá, hogy az örökhagyó a magyar nyelvet nem értette.

[58] Az ítéltábla kitér arra, hogy a felperes alaptalanul kifogásolja fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság az általa indítványozott tanúbizonyítás mellőzésének nem adta indokát. A törvényszék ítéletének [28] bekezdésében a Pp. 320. § (5) bekezdése és a Pp. 276. § (5) bekezdése felhívásával kifejtette, hogy a további tanúk meghallgatását azért tartja szükségtelennek, mivel azoktól nem várható az örökhagyó magyar nyelvtudásának hiányát igazoló okiratokat megdöntő vallomás.

[59] A fentiek alapján az ítéltábla akként foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság a felperes javára szóló végrendeletet megalapozottan tekintette érvénytelennek amiatt, hogy az örökhagyó magyar nyelvet nem érti (és ezen a nyelven olvasni sem tud), ennek alapján a felperes perbeli legitimációjának hiánya miatt a kereseti kérelmet megalapozottan utasította el.

[60] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése, valamint 386. § (4) bekezdése értelmében – annak helyes indokai alapján – helybenhagyta.

[61] Az alaptalanul fellebbező felperest az ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a)-b) pontjai alapján a csatolt ügyvédi megbízásban foglaltakra figyelemmel személyenként 200.000 – 200.000 forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség alperesek részére történő megfizetésére.

[62] A Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a felperesre eső fellebbezési illeték a felperes személyes költségmentességére tekintettel a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[63] Az ítéltábla a pártfogó ügyvéd díjának viseléséről a Pp.101.§. (3) bekezdése alapján rendelkezett.

Győr, 2021. november 10.

Dr. Maurer Ádám sk.
sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

Dr. Mészáros Zsolt

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró